

# Skolverket om Pisa-tappet: ”Vi är regeringens verkstad”

Publicerad i går 16:56



Skolverkets generaldirektör Peter Fredriksson presenterade på tisdagen resultatet av den senaste Pisa-mätningen. Foto: Johannes Ång

**Svenska femtonåringar har tappat rejält i matematik och läsförståelse och är tillbaka på 2012 års bottenivå.**

**I naturvetenskap är tappet inte lika stort sedan förra mätningen.**

**Det visar Pisarapporten för 2022 som presenterades på tisdagen.**

**– Resultaten visar också att det också finns en stor grupp som inte får den skolgång som de har rätt till, säger Skolverkets Peter Fredriksson.**



**Peter Letmark**  
Text



Svenska femtonåringar presterar sämre i matematik, läsförståelse och naturvetenskap än vid den förra mätningen

för fyra år sedan.

Det är en nedgång som ser likadan ut i de övriga nordiska länderna och OECD.

Vid den förra Pisamätningen hade svenska tonåringar hämtat tillbaka ett ordentligt tapp efter det som kallades Pisachocken 2012 då Sverige hamnade i botten.

Att samtliga länder i årets Pisa presterar dåligt förklaras med pandemin.

Samtidigt som resultaten faller rejält, ligger de svenska eleverna ändå bättre till än genomsnittet i OECD-länderna.

**Skolverkets generaldirektör Peter Fredriksson** blev inte särskilt förvånad när han tog del av resultaten, berättar han för DN efter tisdagens pressträff.

– Jag hade ju sett samma trend i andra studier och vi visste att den här studien gjordes i direkt anslutning till pandemin som vi vet har påverkat elevernas kunskapsutveckling, säger Peter Fredriksson.

Men tillägger att han ser allvarligt på tappet.

När det kommer till matematik och läsförståelse har den uppgång som de svenska femtonåringarna åstadkommit mellan 2012 och 2018 i stort sett raderats.

Resultaten på Pisa 2022 har trillat tillbaka till den lägsta nivån sedan mätningarna startade för 23 år sedan. Samtidigt som vi ligger något över snittet i OECD-länderna. Något sämre än Danmark och Finland. Men bättre än Norge.

#### **Fakta. Så presterade svenska elever**

Tio procent av de svenska eleverna presterar på topp och kan handskas med komplexa matematiska problem jämfört med nio procent i OECD. 73 procent (jämfört med 69 procent i hela OECD) har tillräckliga baskunskaper för att lösa en enkel matematisk situation som att räkna om priser i olika valutor.

I läsförståelse bedöms tio procent av de svenska eleverna vara högpresterande mot sju procent i OECD. De kan förstå innehållet i längre texter även om de innehåller abstrakta och motsägelsefulla budskap, och skilja mellan fakta och åsikter.

76 procent har grundläggande färdigheter och kan identifiera poängen och reflektera över avsikten med en medellång text, jämfört med OECD-snittet på 74 procent.

I naturvetenskap klarar sig svenska elever något bättre, särskilt de som är högpresterande och som utgör tio procent i Sverige mot bara sju procent i OECD.

**Precis som i tidigare mätningar** går det bra för de duktigaste eleverna i den svenska skolan. Samtidigt som gapet mellan de som presterar bäst och sämst fortsätter att växa.

– Det finns elevgrupper som har en bra skolgång och får alla kunskaper som de behöver. Men så finns den här stora gruppen elever som inte har en skolgång som de har rätt till, säger Peter Fredriksson.

Framför allt behövs riktade åtgärder mot de elever som inte har tillräcklig läsförmåga, menar han, eftersom de inte kan läsa på en nivå som gör att de kan tillgodogöra sig skolans arbete.

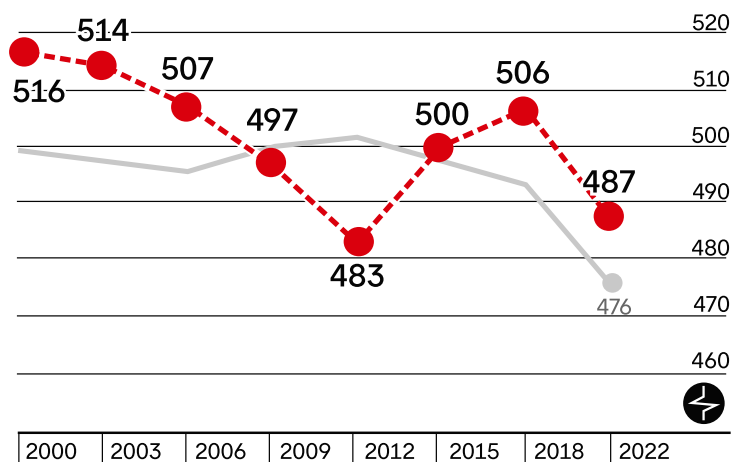
Det viktigaste stöd de kan få är bra lärare, menar Peter Fredriksson.

– Det vet vi redan, att satsningar på att göra läraryrket attraktivt har stora möjligheter att göra skillnad, säger Peter Fredriksson.

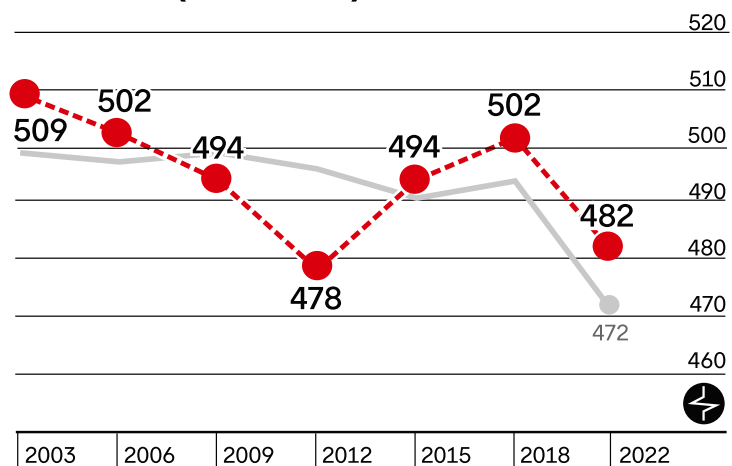
## Sveriges resultat i Pisaundersökningen

—●— Sverige — OECD-genomsnitt

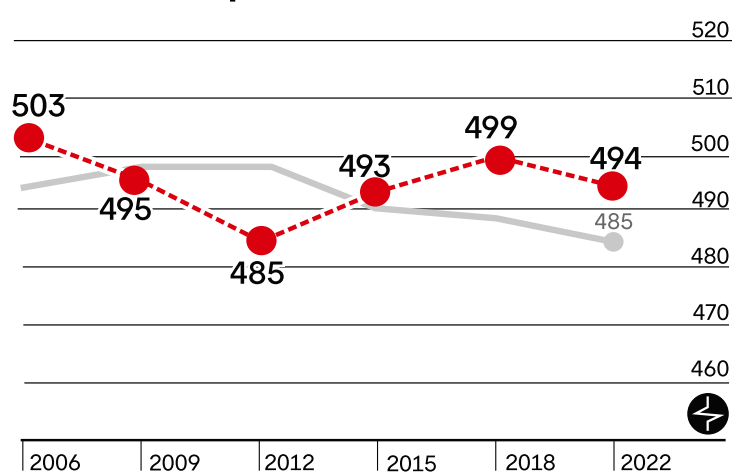
## Läsförståelse (2000–2022)



## Matematik (2003–2022)



## Naturvetenskap (2006–2022)



Grafik: DN Källa: OECD, PISA 2022 Database

På pressträffen nämner han att det svenska skolsystem är konstruerat på ett sätt som gör att segregationen, skillnaderna mellan elever, ökar. Han nämner också att det är ett system som tillåter att vissa huvudmän tar ut vinst.

## På vilket sätt menar du att vinstuttagen har med segregationen att göra?

– Både kommunala och fristående huvudmän har ett ansvar att se till att skolan får de förutsättningar som de behöver för att lyckas med de elever som man har.

– Så det är en uppmaning till alla huvudmän: se till så att pengarna går till skolan så det kan bli kvalitet i undervisningen och att man kan ge elever tidigt stöd och jobba kompensatoriskt, säger Peter Fredriksson.

## Vad är ditt ansvar för utvecklingen, om du tittar tillbaka på dina sju år som generaldirektör för Skolverket?

– Skolverket är regeringens verkstad, vi gör det politiken vill att vi ska göra.

Peter Fredriksson varnar politiker för att kräva snabba åtgärder och ägna sig åt "experiment" och "hittepå". Det viktigt att hålla fast vid det som vi vet ger långsiktig kvalitet, menar han, som satsningar på att behålla utbildade lärare och rektorer med erfarenhet.



"De elever som har det tuffast, med sämst förutsättningar, råkar mest illa ut", säger Åsa Fahlén som är ordförande för Sveriges lärare. Foto: Thomas Karlsson

## Åsa Fahlén är ordförande för Sveriges lärare och reagerar starkt på de fallande resultaten.

– Att de skulle sjunka hade vi förutsett på grund av pandemin. Men vi hade ju hoppats att vi skulle klara oss något bättre med tanke på att svenska grundskolor höll öppet i stort sett.

De växande skillnaderna mellan hög- och lågpresterande elever kommer inte att minska med tanke på de nedskärningar som görs i svensk skola just nu, menar hon.

– Det leder till att de elever som har det tuffast, med sämst förutsättningar, råkar mest illa ut.

### Fakta. Pisa

- Pisa står för Programme for International Student Assessment.
- Den ekonomiska samarbetsorganisationen OECD har det övergripande ansvaret för Pismätningarna. Skolverket ansvarar för

det svenska genomförandet och den svenska rapporten.

- Pisa genomförs vart tredje år, och skulle ha genomförts 2021. På grund av pandemin sköts genomförandet upp till 2022. Resultatet från Pisa 2022 presenteras globalt och nationellt tisdag den 5 december.
- Pisa mäter 15-åringars kunskaper och färdigheter på tre områden: läsförståelse, matematik och naturvetenskap. I Pisa 2022 är matematik huvudämnet.
- Eleverna som genomförde Pisa 2022 är födda 2006, så de flesta går nu andra året i gymnasiet.
- 81 länder/regioner har deltagit i den senaste Pisa i Europa och globalt.

TT

## Text



**Peter Letmark**

[peter.letmark@dn.se](mailto:peter.letmark@dn.se)

Följ

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt